

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR	7
İÇİNDEKİLER.....	9
KISALTMALAR.....	15
GİRİŞ	17
I. AVRUPA KONSEYİ'NİN KURULUŞU VE ÜYELERİ	20
II. AVRUPA KONSEYİ'NİN RESMÎ DİLLERİ, MERKEZİ VE BAYRAĞI.....	21
III. AVRUPA KONSEYİ'NİN TEMEL ORGANLARI.....	22
IV. AVRUPA KONSEYİ'NİN AMAÇLARINDAN BİRİ: İNSAN HAKLARI İLE TEMEL ÖZGÜRLÜKLERİ KORUMAK VE GELİŞTİRMEK.....	24
AVRUPA KONSEYİ TACININ MÜCEVHERİ: AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ	29
I. SÖZLEŞME'NİN OLUŞUMU VE TÜRKİYE'NİN SÖZLEŞME'YE TARAF OLMASI.....	29
II. SÖZLEŞME'NİN KAPSAMI.....	30
SÖZLEŞME'NİN DENETİM MEKANİZMASI	33
I. KISA BİR TARİHÇE: DENETİM MEKANİZMASININ GELİŞİM SÜRECİ	33
II. DENETİM MEKANİZMASININ BUGÜNKÜ YAPISI VE İŞLEYİŞİ.....	38
A. Yargıçların Sayısı, Nitelikleri ve Seçimi.....	38
B. Mahkemenin İdari Birimleri.....	39
1. Mahkeme Genel Kurulu (the Plenary Court).....	39
2. Mahkeme Başkanlığı (Presidency of the Court).....	40
3. Bölümler (Sections).....	40
4. Başkanlık Kurulu (Bureau).....	41
5. Yazı İşleri Müdürlüğü (the Registry).....	41
C. Mahkemenin Yargısal Birimleri.....	42
1. Tek Yargıç Düzeni (Single-Judge Formation).....	43
2. Komite (Committee).....	43
3. Daire (Chamber).....	43
4. Büyük Daire (Grand Chamber).....	44
5. Büyük Daire Kurulları.....	45

SÖZLEŞME'NİN 1. MADDESİ: AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİNİN YETKİSİ VE TARAFLARIN POZİTİF YÜKÜMLÜLÜĞÜ	47
I. MAHKEMENİN YER YÖNÜNDEN YETKİSİ (RATIONE LOCI)	47
II. MAHKEMENİN KİŞİ YÖNÜNDEN YETKİSİ (RATIONE PERSONAE)	52
A. Şikâyetçi Açısından: Mahkemeye Kimler Başvurabilir?	52
1. Devlet Başvurusu: Devletlerarası Davalar (Inter-State Cases)	52
a. Devlet başvurularına dair veriler	55
b. Devletlerin üçüncü taraf sıfatıyla davaya katılması	57
2. Bireysel Başvurular (Individual Applications)	59
a. Bireysel başvuruda bulunabilecekler	60
(1) Gerçek kişiler (persons)	60
(2) Hükümet dışı kuruluşlar (non-governmental organisations)	62
(3) Tüzel kişiliği olmayan kişi grupları (group of individuals)	64
b. Mağdur (victim) kavramı	65
(1) Doğrudan mağdur (direct victim)	65
(2) Dolaylı mağdur (indirect victim)	66
(3) Potansiyel mağdur (potential victim)	66
(4) Mağduriyetin Ortadan Kalkması ve Mağdurun ölümü	67
B. Başvurunun Karşı Tarafı: Sözleşmeci Devletler	70
1. Taraf Devletlerin Negatif Yükümlülüğü (Negative Obligation)	70
2. Taraf Devletlerin Pozitif Yükümlülüğü (Positive Obligation)	72
3. Pozitif Yükümlülüğün Bir Sonucu: Sözleşme'nin Yatay Etkisi (Horizontal Effect of the Convention/Drittwirkung)	75
III. MAHKEMENİN KONU YÖNÜNDEN YETKİSİ (RATIONE MATERIAE)	77
IV. KONU YÖNÜNDEN YETKİYLE İLİŞKİLİ ÖZEL BİR DURUM: OLAĞANÜSTÜ HÂLLERDE YÜKÜMLÜLÜKLERİ ASKIYA ALMA/AZALTMA (DEROGATION IN TIME OF EMERGENCY)	81
A. Yükümlülükleri Askıya Alma Koşulları	82
1. Savaş veya Ulusun Yaşamını Tehdit Eden Başka Bir Genel Tehlikenin Varlığı (war or other public emergency threatening the life of the nation)	83
2. Önlemlerin Durumun Kesinlikle Gerektirdiği Ölçüde Olması (measures strictly required by the exigencies of the situation)	84
3. Alınan Tedbirlerin Uluslararası Hukuktan Doğan Başka Yükümlülüklerle Aykırı Olmaması (such measures are not inconsistent with its other obligations under international law)	86

B. Askıya Alınamayacak Haklar (Non-Derogable Rights).....	87
C. Uyulması Gereken Usule İlişkin Yükümlülükler (the Notification Requirements)	89
V. MAHKEMENİN ZAMAN YÖNÜNDEN YETKİSİ (RATIONE TEMPORIS)	90
MAHKEMEYE BAŞVURU VE BAŞVURULARIN İNCELENME USULÜ.....	95
I. DEVLETLERARASI BAŞVURU VE İNCELEME USULÜ.....	96
II. BİREYSEL BAŞVURU VE İNCELEME USULÜ	98
A. Başvuru Formunun Doldurulması.....	98
B. Başvuruların Karar Verilmek Üzere İlgili Birimlere Gönderilmesi	100
1. Tek Yargıç Önünde Uygulanan Usul	101
2. Komite Önünde Uygulanan Usul	102
3. Daire Önünde Uygulanan Usul.....	103
a. Kabul edilebilirlik incelemesinde uygulanan usul.....	103
b. Esas incelemesinde uygulanan usul	105
4. Büyük Daire Önünde Uygulanan Usul	106
III. GEÇİCİ TEDBİR (INTERIM MEASURES) TALEBİ VE İNCELEME USULÜ	107
A. Koşulları	108
B. Gerekli Bilgiler.....	109
C. İletilme Usulü.....	109
KABUL EDİLEBİLİRLİK İNCELEMESİ (EXAMINATION OF ADMISSIBILITY).....	115
I. DEVLETLERARASI VE BİREYSEL BAŞVURULAR İÇİN ORTAK KOŞULLAR	115
A. Başvurunun Sözleşme İle Bağdaşır Nitelikte Olması.....	115
B. İç Hukuk Yollarının Tüketilmesi.....	116
C. Başvurunun 4 (Dört) Aylık Süre İçinde Yapılması.....	124
II. BİREYSEL BAŞVURULAR İÇİN ARANAN DİĞER KOŞULLAR.....	126
A. Başvurucunun Kimliğinin Belli Olması	126
B. Başvurunun Daha Önce Mahkeme Tarafından İncelenmiş Bir Başvuru ile Esas İtibariyle Aynı Olmaması	128
C. Başvurunun Uluslararası Diğer Bir Soruşturma veya Çözüm Mercine Daha Önce Sunulan Meseleyle Esas İtibariyle Aynı Olmaması.....	129
D. Başvuru Hakkının Kötüye Kullanılmaması.....	131
E. Başvurunun Açıkça Dayanaktan Yoksun Olmaması	133
F. Başvurucunun Önemli Bir Dezavantaj Yaşaması.....	137

ESAS İNCELEMESİ (EXAMINATION OF MERITS).....	141
I. MAHKEMENİN ESAS DENETİMDE KULLANDIĞI YORUM YÖNTEMLERİ VE İLKELER	141
A. Lafzi Yorum (Textualism)	144
B. Sübjektif Amaçsal Yorum (Intentionalism)	149
C. Yaşayan Belge Doktrini (the Living Instrument Doctrine): Dinamik ve Gelişimci Yorum Anlayışı (Dynamic and Evolutive Approach)	151
D. Özerk/Otonom Kavramlar Doktrini (Autonomous Concepts Doctrine)....	155
E. Üç Aşamalı Test (The Three-Part/Triple Test)	158
1. Müdahalenin Yasayla Öngörülmesi (Prescribed by Law/in Accordance with the Law): Yasallık.....	160
2. Meşru Amaç (Legitimate Aim)	163
3. Demokratik Bir Toplumda Gereklilik (Necessary in a Democratic Society).....	167
a. Demokratik toplum (Democratic society)	168
b. Gereklilik (Necessity)	170
(1) Zorlayıcı bir toplumsal ihtiyaç (a pressing social need).....	171
(2) Orantılılık (proportionality).....	173
F. Takdir Marjı Doktrini (Margin of Appreciation Doctrine).....	178
1. Terim Sorunu	178
2. Doktrinin Dayandığı İlkeler	180
a. Taraf Devletlerin egemenliğine saygı.....	180
b. İkincillik (subsidiarity) ilkesi.....	181
c. Kültürel farklılıklara saygı ilkesi	183
3. Takdir Marjı Doktrininin İçtihadi Kökleri.....	188
4. Marjın Genişliğinin Tespitinde Kullanılan Ölçütler.....	190
a. Hakkın niteliği ve ilgili kişi için önemi	191
b. Müdahalenin niteliği ve müdahale ile ulaşılmak istenen amaç.....	193
c. Avrupa konsensüsü (European consensus).....	194
II. MAHKEMENİN ESAS DENETİMİNDE KULLANDIĞI BAZI ÖZEL USULLER....	195
A. Pilot Karar Usulü (Pilot Judgment Procedure).....	195
1. Pilot Karar Usulünün Gelişim Süreci	196
2. İlk Pilot Karar: Broniowski v. Poland	198
3. Uygulamadan Mevzuata: İç Tüzük Değişikliği	200

4. Pilot Karar Usulünün İşleyişi ve Kararın Ayırt Edici Özellikleri.....	200
5. Pilot Kararların İcrası	204
a. Taraf Devlet'in pilot kararı etkili bir şekilde uygulaması	205
b. Taraf Devlet'in pilot kararın gereklerini etkili bir biçimde yerine getirmemesi	206
6. Yarı Pilot Karar (Quasi/Semi Pilot Judgment).....	209
B. Dostane Çözüm Usulü (Friendly Settlements).....	210
1. Anlaşmaya Varılması	212
2. Anlaşmanın Mahkeme Tarafından Kabul Edilmemesi	214
3. Teklifin Başvurucu Tarafından Reddedilmesi ve Tek Taraflı Deklarasyon	215
MAHKEME KARARLARI	217
I. KABUL EDİLEBİLİRLİĞE İLİŞKİN KARARLAR	217
II. ESASA İLİŞKİN KARARLAR.....	218
III. ADİL TAZMİN KARARLARI (JUST SATISFACTION)	219
IV. KAYITTAN DÜŞÜRME KARARLARI (STRIKING OUT APPLICATIONS)	224
A. Başvuru Sahibi Davasını Takip Etme Niyetinde Değilse	225
B. İhtilaf Çözümlemişse.....	225
C. Başvurunun İncelenmesinin Sürdürülmesi İçin Haklı Bir Neden Yoksa	226
V. YORUM KARARLARI (INTERPRETATION OF JUDGMENTS).....	228
VI. GÖZDEN GEÇİRİLME TALEBİ ÜZERİNE VERİLEN KARAR (REQUEST FOR REVISION OF JUDGMENT)	229
VII. KARARLARDAKİ HATALARIN DÜZELTİLMESİ (RECTIFICATION OF ERRORS IN DECISIONS AND JUDGMENTS)	231
VIII. DANIŞMA GÖRÜŞÜ (ADVISORY OPINION)	232
KARARLARIN (JUDGMENTS) BÜYÜK DAİREYE GÖTÜRÜLMESİ	237
MAHKEME KARARLARININ KESİNLEŞMESİ, BAĞLAYICILIĞI VE İNFAZI	239
I. KARARLARIN KESİNLEŞMESİ	239
II. KARARLARIN BAĞLAYICILIĞI	240
III. KARARLARIN İNFAZININ DENETLENMESİ.....	241
KAYNAKÇA	245
DİZİN	269